Debreczen, 1900. XXVII. évfolyam 212. sz. Kedd, augusztus 28.

Előfizetési árak:
ostán vagy házhoz küldve:
Egész évre. 20.— kor.
Félévre . . 10.— kor.
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor
Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések dija:
Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekü közlemények soronkint 40 fillér.
Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utcza 13.
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.
Főszerkesztő: Koncz Ákos. Felelős szerkesztő: Dr. Orbán József.
Kiadóhivatal: Kossuth-utcza 13.
Előfizetés, hirdetés és magánérdekü közlemények felvétele.

A gyermekvédő-egyesület munkája.

Debreczen, aug. 27.

Biztosra veszem, hogy közelebb meg fog alakulni városunkban a gyermekvédő-egyesület s egyáltalában nem tartom fölösleges munkának, ha e kérdésre, az ujonnan alakulandó egyesület által képviselt ügyre ismét és ismét felhivjuk az olvasóközönség figyelmét.

Évekkel ezelőtt egy Grace Darling nevü leány halt meg Angolországban, kinek haláláról annak idején valamennyi angol lap megemlékezett, megirván életrajzát s megemlitvén, hogy neve egykor közszájon forgott; hogy egész Angolország lelkesedett érte; hogy Viktória angol királynő kitüntetésben részesitette őt; hogy gazdag lordok ajánlották föl neki kezöket. De hát ki volt az a leány s mi tette őt ily nevezetessé? Egy világitótorony őrének volt a leánya, ki egy éjszaka a tengeri vihar iszonyu tombolásában a hajótöröttek keserves jajgatását hallván, fölkelt ágyából s felköltötte atyját is. „Hallod, atyám, ezt a zajt?“ „Hallom a szél zugását és a tenger tombolását“ — válaszolt az ősz atya. „De én még hangokat is hallok, melyek segélyért kiáltanak. Vizbe fulnak azok az emberek, pedig mi segithetnénk rajtuk.“ Csónakkal a zajgó hullámokra alászállani istenkisértő vállalkozásnak látszott és a bátor leány mégis megtette azt. Rávette atyját, hogy szálljanak ki csolnakon a tengerre, s az atya és a leány, két rettenthetetlen sziv, irtózatos erőfeszitések után elértek csónakjukon ahhoz a sziklához, a melynél egy hajó összetörve hevert s a hajóroncsok közül kilencz fuldokló embert kimentettek a vizből. Ebben állott Grace Darling életének története, mely őt egész Nagy-Brittániában nevezetessé tette.

De hát miért is mondtam én el ezt a történetet?!

Azért, mert mi is mindannyian hallhatjuk a jajkiáltást, mely a társadalom nyomorult kicsinyeinek ajkairól jő, kiket a hajótörés veszedelme fenyeget, kikre, ha rájok tekintünk, mi is azt mondhatjuk: „Elpusztulnak ezek a gyermekek, pedig mi segithetnénk rajtok!“

Fölséges és eredményeiben diadalmas ez a munka, a melyet különösen a müvelt külföldön a gyermekvilág megmentésére, a büntől való megóvására folytat az emberszeretet. „Nem börtönök kellenek az ifjuságnak, hanem iskolák és menházak. Mi jobb: rendőrtisztviselőket, vagy iskolamestereket fizetni? Mi jobb: a bünt megelőzni, vagy büntetni? Mi jobb: a gyermeket nevelni, vagy a felnőttet elitélni? Mi jobb: kosztolni és nevelni valakit, mielőtt, vagy miután elkövette bünét?! Nem a legőrültebb államgazdászat-e az, mely szivesebben fizet a büntetésért, mint a bün utjaira tévelyedéstől való megmentésért?“

Egy nagy skót filantrópnak, dr. Guthrienek a szavai ezek, melyeknek igazságát ma már mindenki elismeri, s melyeken alapulnak Nagy-Brittániában a hatalmasan müködő „Ragged schools“, a rongyos gyermekek iskolái, melyekben a rongyokból, a fizikai és társadalmi szennyből fölszedett gyermekeket nevelik fel a társadalomnak hasznos tagjaivá; ezeken az elveken alapszik továbbá Németországon számtalan intézet, ezek között a

TÁRCZA.

Gyilkos.

Irta: *Upor Géza.*

Odabenn, abban a sötét drapériával bevont tágas teremben, délszaki növények buja levelei között, hervadt koszoruktól övezve, feküdt az az örökké szomoru, bájos fiatal leány, hidegen, halottan, A halál nem sokat változtatott rajta. Ha szép volt életében, talán szebb volt igy, égő viaszgyertyák között, élettelenül. Nem hiányzott semmi utolsó pompájából. Az a bus elhagyottság, amely élte végső napjaiban környékezte, elkisérte koporsójába is. Nem jött senki gyászolni, nem — zokogni a szinpad egykori bálványa hideg teteme fölé.

Pedig nem is olyan régen a közönség dédelgetett kedvence volt. Rajongott érte mindenki, aki megismerte. Varázst hozott a szinfalak közé; a bübáj rózsaláncait szórta széjjel mindenütt, ahol hallatta édes hangját, csalogány énekét.

Azután — nem tudni, miért? — egyszerre csak megváltozott. Merengő lett, szótalan, ideges. Különös kedvetlenség fogta el, mintha a környezet, mely eddig életüdvét képezte, idegenné, unottá vált volna reá nézve. Játéka erőltetett lett, mosolya hideg, szemeinek villogó tüze homályos. És bekövetkezett ama ritka eset, hogy a csillag letünt pályája egéről, mielőtt zenithjét érte volna el. A szép, a hóditó ifju leányka ott hagyta a szinpadot babérjaival; elbujdosott, elvonult s csakhamar elfeledték azok is, a kik nemrég mégistenitették.

Beteg lett. Az arcz rózsái elhervadtak rendre s a hóditó külső helyébe megtört test, romlott szervezet lépett. Egyszer aztán elaludt — örökre.

Idegen helyen, senkitől nem ismerve, szeretetlenül bucsuzott el a tavaszi napsugártól s a rügyfakasztó, balzsamos légtől. Egy levél volt mindaz, a mit hátra hagyott. Az is egy ösmeretlen férfiunak szól...

Azt a pompás halottas termet pedig nem látogatta meg senki. Azok, a kik ismerték, sem jöttek el. Féltek tőle, mintha az a jéghideg ifju hölgy valami titokzatos légkörnek lett volna rabja, a mely gátat vetett minden közeledésnek életében és halálában egyaránt.

Végre aztán jött egy látogató. Férfi volt, komor arczczal s bizonyos kivánesiséggal vonásain. Amolyan koraérett ifju, a kinek göndör, barna hajfürtjeit itt ott ősz hajszálak tarkitották.

Odalépett a koporsóhoz, félrehajtá a halottra boruló lombot s hosszasan, figyelmesen nézett a sápadt arczra. Nem volt senki a teremben. Valami különös fény lövellt ki a férfi szemeiből, mint a mikor a fonnyadó virágnak ragyogást ád a harmatcsöpp. Azután egy alig észrevehető szomoru mosoly jelent meg ajkain. Ez volt minden: a bucsuzás és a sirbeszéd.

A közelben égő gyertya felé fordult s lassan kihuzott kebléből egy elsárgult levelet. Olvasni kezdte. Most már vagy tizedszer. S a mint szemei végigfutottak a sorokon, valami éles, sajgó fájdalmat kezdett érezni szive tájékán. Olyan volt az, mint a zugó szélvész, mely dühösen ront a tölgynek, de hiába, csak száraz, letördelt ág az, melyen haragját töltheti, a zöld lombot leszedte már róla régen a zivatar és az égi háboru.

Egyszerü volt a levél. Ő irta azt egykor az ünnepelt müvésznőnek, az ifju sziv rajongó hitével. Választ sem kapott rá!...

S azóta azután folyton szaporodtak azok az ezüstszinü, szép, fehér hajszálak...

Nagyságod!

A minap a szinházban jártam. Engedje meg, hogy elhallgassam a végig nézett darab czimét s csak annyit áruljak el, hogy benne a közönség kedvenczе: kegyed is játszott.

Őszinte leszek. Kiváncsi voltam arra, hogy ugyan milyen lehet az az ifju hölgy, akinek — a sajtó szerint — oly ritkán látni a szinpadon mosolyát, aki játékában csak azért gyönge, mert komoly ott is, ahol a közönség vidám kaczajt kiván.

És én megláttam a kegyed játékát; és én mondhatom, hogy annak jellemzése egyike a legérdekesebb kritikai themáknak. Bizonyára őrültnek fog engem tartani, ha elmondom, hogy kegyed egyike a legroszszabb szinésznőknek, akiket valaha láttam. A midőn a szinpadra lépett, rögtön észrevettem a kritikai alapját. Ahány ember, annyi ismeret, annyi eszme és gondolat. A közönség szinésznőt látott kegyedben; én többet ennél: nőt. Ők dicsérettel halmozták el, de gyönge oldalának vették a komolyságot; én ellenkezőleg: megvonom az elismerést, de babérra tartom érdemesnek játéka jellegzetességét: a nőiséget.

Megvallom, hogy azon pillanatban, midőn csalogánydalát hallgattam, ölni lettem volna képes. Nevessen ki, nem bánom, de én kimondom teljesen: meg tudtam volna kegyedet ölni. Hogy miért, azt nagysád meg fogja tudni később.

Vannak pillanatok az életben, midőn szokatlan gondolat szülemlik meg bennünk. Vágynak lehetne azt nevezni, ha nem volna elég gyönge ahhoz; sejtelemnek, ha bántóbb, sőt édesen követelőbb nem lenne annál.

leghatalmasabb, melyet Wiechern János alapitott Hamburg mellett „Rauhes Haus“ név alatt, a mely intézetek mind az emberi szivnek és észnek a nyomor fölötti diadalát s az emberi erkölcs folyton folyó javulásának haladását hirdetik.

Sokat tudnék én erről a tárgyról beszélni, de tudom, hogy gazdálkodnom kell a helylyel, s nem szabad kimeritenem e b. lap olvasóinak szives türelmét. Azért hát csak a következőket:

Bizony, csak ne legyen szalmaláng városunk társadalmának életében az a meleg lelkesedés, mely, mintegy két hónappal ezelőtt, egy gyermekvédő-egyesület megalakitásának eszméjében föllángolt.

Állitsuk föl ezt az egyesületet, emeljünk egy gyermekmenházat és pedig a következő feladattal:

a) vegyük be abba, helyezzük el abban a szülőtlen szegény, vagy akármely körülmények között is az elzüllés veszélye által fenyegetett gyermekeket;

b) vegyük be abba, helyezzük el abba a gonosz anyák által hütlenül elhagyott, kitett kicsiny csecsemőket, gyermekeket, az u. n. lenczeket;

c) végre fogadjuk be abba az olyan anyáknak gyermekeit is, kik szeretnének dolgozni, munkára menni, de épen kicsiny gyermekeik miatt kénytelenek otthon maradni, s kereset hiányában nyomorogni kis gyermekeikkel együtt. Vagy ha kimennek dolgozni, kicsinyeiket sok esetben magukra, talán egy csecsemőt egy kis gyermek gondjaira hagyják. Hogy ebből mennyi veszedelem származott már, hogy a rettenetes gyermekhalandóság szomoru statisztikájához mekkora quótával járulnak az ilyen családi viszonyok: azt mi mindannyian nagyon jól tudjuk.

Őszintén bevallom, hogy ezt a czikkemet leginkább azért irtam meg, hogy a c) pontban foglalt gondolatra előre is felhivjam mindazoknak a figyelmét, a kiknek az alakitandó egyesület s az ez által felállitandó menház berendezéséhez szavok lesz. És pedig szava lesz ahhoz, én ugy hiszem és remélem, társadalmunk szine-javának.

Az ilyen gyermekeket anyjok reggel bevinné a menházba, estve értök menne, s gondozásukért fizetne naponkint 20—25 fillért. Igy van ez a világon mindenütt, a hol csak teljes erővel és hatással akarnak müködni a gyermek-menházak.

S gondoljuk meg, mennyi munkaerőt nyerünk ezzel vissza a közegésznek, a társadalomnak, az államnak. Fontos tehát a kérdésnek ilyen irányban való megoldása nemzetgazdászati szempontból. De gondoljuk meg azt is, hogy száz és száz gyermekéletet mentünk meg ezzel, s igy rendkivül fontos a kérdésnek ilyen irányban való megoldása a nemzet magasabb politikai érdekeire való tekintetből is. Avagy, ha nem pusztulnának is el felügyelet nélkül azok a gyermekek, csakugyan satnyulnak, csenevészednek azok az anyai gondozó kéz és szív hiányában, mig ha bevétetnek a gyermek-menhelybe, ép és egészséges, testileg és szellemileg egyformán erős uj generácziót nevelhetünk bennök a hazának.

Állitsunk hát gyermekmenhelyet! Mentsük meg a züllésnek induló gyermekeket, mint a kikből, mint hivatásos tolvaj-pályára induló egyénekből nőnek börtöneinknek legelvetemedettebb alakjai. Mint fogházi lelkész, tudok hatni egy gyilkosra, de kárba vész szavam az olyan embernél, ki szomoru gyermekkori állapota miatt volt kénytelen a bün utjaira lépni. Egy jó gyermekmenházzal kevesbiteni fogjuk a börtönök lakóinak számát

De állitsunk gyermek-menhelyet az általam jelzett irányban, a munkaszerető jó anyák gyermekei részére is. Hogy miért, már elmondtam.

Ajánlom e pár sorom tartalmát irányadó, a gyermekmenház eszméje iránt érdeklődő férfiaink és urnőink szives figyelmébe.

Csiky Lajos.

A király üzenete a nemzethez. A király irta magyar miniszterelnökének, hogy gondoskodjék róla, miszerint az az üzenete, melyben oly fenkölt fejedelmi érzéssel köszönte meg a magyaroknak hetvenedik születése napja alkalmából hozzá intézett üdvözleteit — eljusson minden palotába és kunyhóba. A belügyminiszterium már megtette intézkedéseit, hogy a király köszönő levele minden városban és faluban falraga-

---

Kegyed azt fogja hinni, hogy én most mindjárt szerelmi ömledezésbe bocsátkozom s vallomást teszek. Távol áll ez tőlem. Nem akarok azon szegény bolondok sorsában részesülni, akik kopasz fejjel, tudom, százával ostromolják, s akiknek osztályrészük a kinevetés. A balgák felejtik azt, hogy kegyed most egy bolygók rajával övezett fénylő nap, a melynek vonzáskörébe kell, hogy essék valamennyi, mint a lámpa lángjába az éji pillangók, perzselt szárnyakkal. Azt sem tudják, hogy a nő csak akkor tud igazán érezni és vonzalmat viszonozni, ha nem azt csudálják benne, a mi életének csupán hideg fényt és ragyogást kölcsönöz, hanem ha azt szeretik meg lényegében, ami női és ami a hölgykebelnek fenséges és isteni tartalmat ád.

Gondolja, nagysád, hogy az a számtalan rajongó, a ki a szinpad csillagait imádni, véli, igazat beszél? Vagy gondolja talán, hogy ha igazat is mond, érzi azt? Nem! Hiszen a férfiak között annyi a bálványimádó! Bálványt imád, mert divat; leborul előtte, mert ugy szokás. Életigazság az, hogy a hiuság számtalan esetben a divatot, a modern botlások seniorát vallja istenének. Azok a mosolygó arczu monoklis gavallérok, a kiknek tettmezejük a szinház és a lóversenytér, fehérhollós kivétellel csupán a hirt s a szinésznevet hajhászszák, de az bizony-bizony ritkán jut eszükbe, hogy a szinfalak között nőt is keressenek.

Annyi bizonyos, hogy a legkevésbé sem vagyok kegyedbe, a müvésznőbe szerelmes. Kimondom kereken. Hanem más volt levelem irásánál az inditó ok. Látja nagysád, oly ritkaság az, a szinpadon lélekre találni és szivre. S én ezt, ugy rémlik, felfedeztem kegyedben, a kinek komolysága mélyebb értékü minden kaczagásnál. Azt akaram megirni csupán, hogy én gyülölöm Jolsay Bertát, a miért mások szeretik és én meghajolok előtte azért, a mi müvészete „árnyoldalát képezi“.

Egy ajánlatot teszek azonban. Ha ugy akarja, utasitsa vissza; de ha igazaknak találja szavaimat: teljesitse. Fogadjon barátjának. Nem érdek és nem is hiuság az, a mely befolyásolt ajánlatomnál, hanem tiszta, őszinte érzés. Ha kegyed kifáradva, izgatottan és virágokkal megrakodva tér haza szinpadi diadalai után, kegyed, a dédelgetett müvésznő: erősen hiszem, szüksége van arra, hogy otthon egy baráti szó s őszinte üdvözlet várja. Mert hiszen az a töméntelen hódolat, a mely koszorukban és virágokban nyilvánul, higyje el, gunyja az életnek. Kegyed megkapja ugyan azokat, de a virág, mit kezébe vesz, nem igaz üdvözlet szóvivője, hanem üres gondolat és sivár vágyak hirnöke...

Ugyebár őrült vagyok? Talán. Én magam sem vagyok bizonyos benne. Érzem, hogy valami bizarr, exotikus dolgot irok most meg. De nem tehetek róla. Hiszen nővel s annak igézetével vagyok telve. Ez adja tollamra e szavakat. Esedezem, ne nevessen ki, ha azt találom mondani, hogy a szinpad, minden alakitásaival — hazugság. Hazugság, eszményesitett és tökélyre fejlesztett alakban. A játék minden szava, az ölelés, a csók, a sóhaj, a köny, mind, mindez szatira. Gunyja és megvetése az ember hivatásának. Azt mondják, hogy müvészet. Igen, az. De minek a müvészete? Az élet parodiájának... És midőn kegyed e küzdelemből, amely azért oly fárasztó, mert nem természetes; azért oly lélekölő, mert a természeti fejlődés rendszerét nem ismeri el kötelezőnek magára nézve — kimerülten visszatér: kegyed ne érezné szükségét egy lélektanárnak, aki gyógyitani iparkodik azt a sebet, amit a szinészet ütött rajta s amelyet az mindennap elmérgesiteni igyekszik?

Nem, nem hihetem. Nem haeresist hirdetek én, hanem meggyőződést.

Előttem áll a kép. Sötét este van, éjjel. Egy fiatal, bájos hölgy hánykolódik ágya párnái között. Nem hagyja valami nyugodni. Pompa, fény, zene, vigság.

Álmodozva látja magát e csábitóan szép keretben, mint ünnepelt müvésznő, akit a közönség éljen moraja kisér, taps, babérkoszoru, elismerés. Az est hőse volt ő. S most a szoba félhomályában, virágillat között olyan boldognak szeretné magát érezni. Szeretné — de nem lehet. Hiányzik valami. És azután — egyszerre — a kéjes öröm között, keblében egy finom hur csendül meg. Valami fájó van rezgésében s valami gyönyörrel telt szenvedés. És az a büszke, szép leány, királynője a szinpadnak, ettől az egy ezüstcsengésü hangtól megtörten rejti fejecskéjét keblére s a vánkosok közé. Mélyen, hogy ne lássa senki s hogy önmaga előtt rejtse el rózsás arczának pirját s egy önkéntelenül előtörő könyüt. A szinészben megszólalt a nő. Hiszen mit ér a fény, a ragyogás, mit ér a hódolat, ha mindez kietlen jelenének ridegségét van hivatva takarni?

És ekkor sugja meg az a lázasan dobogó hölgysziv, hogy másutt keresse azt, a mi könyet sajtolt szép szemeiből, nem e diszletekből összehordott kártyavárban, a mely egyszer bizonyára össze fog dőlni, hogy fel ne épüljön többé....

Ugy-e, szép kép ez, kedves nagysád? Szép, hanem fájdalmas. Élénken áll lelki szemeim előtt s engem olyan szokatlan vágy fogott el — belémarkolni és megzavarni e látományt. Tantételt szeretnék felállitani, a mely gyógyitani tudná e sebet; s ime! én methodust találtam, amely alapeszméjében hordja a gyógyitó irt s a balzsamot.

Kegyed nő; én férfi. Kegyed bálványozott, körülrajongott müvésznő; én ismeretlen, szegény ifju. Kegyed szinpadon, müvészi játékkal — de bocsánat, csupán másolatban — hirdeti a földi boldogság alapját: a sze-

szokon hozassék a nép tudomására s ennek kapcsán a következő körrendeletet intézte az összes törvényhatóságokhoz :

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó hó 19-ről hozzám intézett legfelsőbb kéziratában, hetvenedik születésnapja alkalmából országszerte kifejezett üdvkívánatokért köszönetét legkegyelmesebben kifejezni s annak a legszélesebb körben leendő közzétételét elrendelni méltóztatott.

Ő Felsége legfelsőbb parancsa értelmében, midőn a szóban levő legfelsőbb kéziratot a törvényhatóságoknak kellő számu példányban megküldöm, felhivom, hogy azt a törvényhatóság területen haladéktalanul és a legkiterjedtebb módon kihirdetni szíveskedjék olyképen, hogy a legfelsőbb kézirat tartalmáról a törvényhatóságnak lehetőleg összes lakossága tudomást nyerjen.

Budapesten, 1900. évi aug. 24.

A miniszter helyett
Gullner s. k.,
államtitkár.

A tanév előtt.

Debreczen, augusztus 28.

A nagy szünidő boldog órái lassanként leperegnek. Még csak néhány rövid nap s eljön ujra szeptember, megkezdődik a tanév.

A szülők sok kissebb-nagyobb hétköznapi bajaihoz egy terhes gond csatlakozik : mi lesz a fiuból ?

E felett tanácskoznak folyton, s az a gondolat, hogy gyermekük jövendő pályájának nagyjelentőségü kérdését döntik el — bizonyos ünnepi zománczczal vonja be ezt a még hátralevő néhány rövid napot.

S talán épen ez a tulhajtott gondosság, meg a soha le nem győzhető emberi hiuság az, amely a szülőket ennek a kérdésnek az eldöntésénél gyakorta sajnálatos tévedésbe ejti.

Mert a fiából ma már mindenki urat akar nevelni.

A jobbmódu birtokos, az iparos meg a kereskedő azért tanittatja a gyermeket, hogy ügyvéd, orvos vagy hivatalnok legyen belőle.

Szóval, a gyermekek pályájának megválasztásába nagyban belejátszik a szülői hiuság is, pedig ez helytelen dolog, mert mikor egy életpályáról van szó, akkor egy olyan kicsinyes szempont, mint az emberi hiuság, ez elhatározásnál döntő befolyásu nem lehet.

Különben is a boldogulásnak és az érvényesülésnek száz meg száz utja és módja van.

Vannak, akik a jogi pályán találják fel hivatásukat. Mások meg mint mérnökök vagy mint orvosok használnak tudásuk által a köznek. S viszont vannak olyanok is, akik mint jó és pontos hivatalnokok tesznek hasznos szolgálatot az államnak és a társadalomnak.

De ki merné állitani, hogy a kereskedői vagy az ipari pálya nem alkalmas arra, hogy a boldogulást és a megelégedést megh ozza ?

Hiszen elvitathatatlan igazság, hogy egy előkelő, szakképzett iparosnak, a ki a szakmáját érti is, szereti is sokkal több kilátása van az anyagi előmenetelre, mint egy fix-fizetéssel ellátott hivatalnoknak.

Ennek daczára nálunk az a szokás, hogy megrohannak egy-két pályát, például a jogot, vagy az orvosit, a többi jól jövedelmező pályákra pedig nem akad magyar ember.

Az egyre alakuló gyárak drága pénzzel fizetik meg a külföldről behozott vegyészeket s ez nem ötlik a magyar szülők szemébe. Épitészeink is még mindig nagy számmal hoznak be külföldről jobb rajzolókat. Ezt sem látjuk meg. Pedig nekünk van teknikánk, vannak magasabb foku ipartanodáink, kereskedelmi és ipari akadémiánk csak azok vannak kevesen, akik ezekbe az iskolákba beiratkoznak.

A finomabb iparczikkeket még mindig a külföldről hozzuk be, iparvállalatainkat német, franczia, angol szakemberek vezetik s nem titok az sem, hogy kereskedelmünk is jórészben német.

Mi az oka annak, hogy nálunk minden, ami hasznos és jövedelmező, idegen kézben van.

Az, hogy a magyar ember ma még szégyenli az olyan munkát, amelyhez le kell tenni a kézelőt.

Dicsekedve szoktuk emlegetni, hogy fiskális állam vagyunk, pedig kár dicsekedni vele, mert ez a tulajdonságunk alig nyilvánul egyébként, minthogy rettenetesen sok a per nálunk, azon egyszerü oknál fogva, mert minden magyar ember egy-egy prókátor is egyszersmind.

Biz' ennél sokkal nagyobb dicsőség lenne, ha azt mondhatnók, hogy oly fejlett az iparunk, hogy teszem azt, tüért nem kell a külföldre mennünk. De még ezt a piczi szerszámot is a külföldről hozzuk be.

Most, mikor ujra kinyitják az iskolákat, ujra időszerüvé válik az a kérdés, hogy fiainkat milyen pályára adjuk.

Gondolják meg a szülők, hogy ez igen-igen fontos kérdés.

Elvégre nem vagyunk már fiatal nemzet, mert négy évvel ezelőtt ünnepeltük meg

---

relmet ; én igazán tudnám azt tanitani. És végül, Jolsvay Bertának el kell rejtenie a szivét, mert a szereplési köre ugy hozza magával, én meg nyiltan gyönyörködhetem az enyémben, amint szabadon ver, büszkén, erőteljesen.

Nos ? Az az ifju szinpadi királynő, kinek csengő szava bilincseket rak a tömjénezők akaraterejére, nem találja ki szándékomat ?

Hiszen olyan egyszerü és nemes gondolat inditott e lépésre. Ismeretlenül, merengő és ábrándos, de eszméjében kiméletlen szózatot intézni kegyedhez ; a müvészi dicsőség hajnalán az önzetlen baráti érzés szüzi harmatcsöppjeit hinteni egy üde virág himporos szirmaira ; és végre — kegyetlen erőszakkal utját vágva pályájának, tápot óhajtani adni annak a kérlelhetetlen zsarnoknak, a ki oly féltve őrzi és követeli szent jogait : a hölgyszivnek...

Nem foglalkoztam még eddig a nők psychologiájával ; azt sem kutattam, hogy a szinmüvészet milyen befolyással van egy fiatal nő életirányára. Hanem annyit tudok, hogy annak az elrejtett ibolyának, amely csöndben születik és ismeretlenül hal meg : sokkal könnyebb teher a lét, mint a büszke rózsának, amelyet gyönyörrel ápolnak a gondos kertészkezek.

Igénytelen fiatal ember vagyok, nincsen semmi protektorom, csupán őszinte szavam ; s azért mégis azt hiszem, hogy nem követek el bünt, ha nemes versenyre hivom fel kegyedet. Rendezzünk egymás közt szellemi harczot, a melyből egynek győztesen, a másiknak sebesülten kell kikerülnie. Igaz, hogy a társadalmi törvények codexébe nincsen arra paragrafus, hogy egy ismeretlen nevü ifju, akinek azonban érző szive és romlatlan gondolkozásmódja van, felvethesse szemét odáig, ahol kegyed áll ; de nincs is ok arra, hogy Jolsvay Berta figyelembe vegye a társadalmi korlátokat. Meg vagyok győződve róla, hogy nem lövök tul a czélon, ha kérésem teljesitését többnek tartom utopiánál.

Hálás leszek érette. Monoklim nincs, hanem helyes felfogásom — az van az életről. Hogy szivem erőteljesen dobog s hogy ereimben hevesen lüktet az ifjui vágyaktól pezsdülő vér : azt nem óhajtom hatalmas virágköteg, vagy babérkoszoru alakjában kifejezésre juttatni ; de hogy e levél az érzések tisztább kifejezője, azt bizonyosnak állithatom.

Nyujtson módot arra, hogy azt bebizonyithassam. Vonjon el valamit közönségétől s juttassa azt a csekély részt énnekem. Tegyen próbát velem ; s ha hálásabb leszek, mint rajongói pillangóserege, ugy dobja félre a babért, égesse fel virágait s legyen az én csalogányom.

Ha pedig nem bizik az ismeretlenben s válasza csengő gunykaczaj találna lenni, fogadja érette köszönetemet. Ez a sorsa a vakmerőnek, aki a tomboló zivatar zugásába akar belékiáltani, vagy aki a tovarohanó ár elé veti magát.

Fogadja őszinte tiszteletem nyilvánitását.

Török László.

— — — — — — — — — — —

A férfi elfujta az egyik gyertyát a szép halott fejénél s átment a másik oldalra. Egy rózsaszin papirszeletet vett elő. Csak nehány sor női irás volt rajta.

„ . . . Bocsásson meg, hogy évek után keresem fel válaszommal. Előbb kaczagtam levelén s eltettem, mint egy csodabogarat. Azután — midőn még sem akart kimenni fejemből — komolyan foglalkoztam tartalmával. Hogy őszinte legyek, volt valami olyas benne, ami az egyik pillanatban felingerelt és boszantott ; de a másik perczben már lesujtott és gondolkozóba ejtett. Nevetségesnek találtam gyöngeségemet s össze akartam tépni. Nem tudtam. Eltettem tehát ismét, de már akkor nem mint kikaczagottat, hanem mint legkülönösebb emlékét életemnek.

Idő mult el idő után s a levél lassanként ereklyémmé vált. Éreztem, hogy mély életbölcseség van benne, hanem azért mégsem tudtam önnek válaszolni. Agyrémmé vált félni levelétől, sorsintelemnek tekintettem ; mind hiába ! Nem volt erőm kérését teljesiteni. A női dacz több volt bennem, mint a mennyit a sziv s a léleknagyság le tud győzni.

Ez volt vesztem s ez volt bünöm. Legyen nyugodt, meglakoltam érte. Igaza volt mindenben. A kárlyavár összedült, a nélkül, hogy romjaiból megmenthettem volna valamit.

Önre gondoltam. Akkor már igaz, meg volt törve a dacz ; a fájdalom, az aggódás, a nőnek bensejébe lelket lehelt, nemeset, gondolkozót, megadással teltet ; hanem akkor már nem akartam kérését teljesiteni, félelemből, hogy megsértem önt. A fonnyadt virág, a fényevesztett szinpadi butor, a folyton mélyebbre és mélyebbre eső meteor, nem akart gazdát keresni, kegyelmet kérni s a nagylelküség szárnyai alá bujni ! Elvesztem önmagamra s a világra nézve. Hogy mi volt oka, nem tudom ; talán az a különös lelki összerezzenés, amely önnek tollat adott kezébe. Felesleges parány vagyok most, midőn e sorokat irom, amely az emberi élet hivatását átérezni nem tudja s teljesiteni nem képes többé. A vonzalom holt kincs rám nézve, amit értékesiteni nem tudok, vagy helyesebben — nem akarok.

Most pedig kaczagjon Ön, uram ! Nevessen egyet. Hiszen egy nő, a ki szeretni nem képes többé ; a ki felejti mindazt, a mire tünő tavasz balzsamos lehe, édes madárdala s egének azurja tanitotta ; a ki önmaga ássa meg sirját, hogy kitérjen azon feladat elől, a mit a sors magasztos kötelességül rótt reá ; a ki — végre — összetöri

nemzeti fennállásunk ezeréves évfordulóját. Ideje, hogy kissé más szemmel nézzük az ipari és a kereskedői pályát, mint eddig, mert be kell látnunk, hogy elvégre is ezek a legjövedelmezőbb pályák.

Fehér Gábor.

A kinai háboru.

— Expressz tudósitás. —

Budapest, aug. 27.

Kinából gyéren érkeznek tudósitások. Ez nem meglepő. Peking megszállása után természetszerüleg ideiglenes nyugalomnak kellett bekövetkeznie. Már azért is, mert mindenekelőtt megegyezés szükséges a hatalmasságok között a további teendőkről. Az ilyen megegyezés létrehozása pedig tudvalevőleg sokáig szokott tartani.

Legfeljebb az nyugtalanithatja az európai közvéleményt, hogy a mennyei birodalom fővárosának elfoglalása óta nem kapunk onnan közvetetlen hireket. Ez a körülmény azt az aggodalmat keltette, hogy megszakadt a Pekingbe bevonult csapatok összeköttetése Tien-Csinnel. Táplálta az aggodalmat az a jelentés, hogy a francziák ton-kingi háborujából hirhedett fekete zászlósok nagy erővel közelednek Peking felé. Am ujabban azt sürgönyzik, hogy a nemzetközi csapatok őrzik a peking—tien-csini vonalat, sőt vizi uton az élelmiszereknek szervezett szállitása folyik Tien-Csinből Pekingbe. Feltehetjük ezek folytán, hogy a Pekingben táborozó nemzetközi sereg nem forog veszedelemben.

Legtöbb érdekkel és legnagyobb fontossággal most az a kérdés bir, hogy hol vannak a kinai özvegy császárné, a császár, Tuan herczeg és miniszterei. A japánok Tung-Csunál állitólag elfogták a Szian-Fuba igyekező egész császári udvart, a mi még megerősitésre szorul. Mihelyest a császári udvar a nemzetközi sereg hatalmába esik, nyomban szőnyegre kerülhet a békekötés, a minek Li-Hung Csang olyan lelkes ügynöke. Nem lehet azonban szóba állani vele mindaddig, a mig senki sem tudja, hogy tulajdonképen kinek a nevében akar tárgyalni a jeles mandarin? Csing császári herczeg Pekingben bujdosik ugyan, de ha ő elő is kerülne, akkor is kérdéses, vajjon a császári család és a birodalom jogi képviselőjéül elfogadható-e?

SZINHÁZ.

Szintársulatunk. Illetékes helyről értesülünk, hogy Környei Béla továbbra is megmarad társulatunk kötelékében, mert az igazgató a téli idényre feleségét, K. Galyassy Paulát is szerződtette. Péchy László uj baritonista is használható tag, csakhogy ő neki még a régebbi darabokat kell betanulnia. A társulat hát erősen szervezkedik a közelgő idényre s jelenleg a napról-napra haladó Bárdos Ilonával hat énekesnője van. Nagy Gyula kedélyes apa és jellemszinész szeptember hó 25-én lép a társulat kötelékébe.

A szinházi idényre vonatkozó előleges jelentés szeptember első napjaiban hordatik szét s a bérlet szeptember 14-én kezdődik és a bérlők előjoga szeptember 25-ikének déli 12 óráját tartatik fenn.

Az idény első ujdonságai lesznek: Cyrano de Bergerac, Takácsok (szinmüvek), Névtelen levelek, Közönyt közönnyel (vigjátékok), Csillag fia (zsidó daljáték), New-York szépe, Cleopatra és Viceadmirális (operettek.)

HIREK.

— **A csendőrség köréből.** A honvédelmi miniszter nemrégen a csendőrségnél is létesitett törzsőrmesteri állásokat. Kilenczven ilyen **törzsőrmestert** neveztek ki a csendőrséghez. A debreczeni szárnyparancsnoksághoz **Romhányi Istvánt** nevezte ki a miniszter törzsőrmesterré.

— **Uj vasuti épület.** Az üzletvezetőség tegnap sürgős kérvényt adott be egy a jelenlegi ideiglenes állomási épület helyére épitendő áruleadási épület épitésére. Az uj épület a vasuti postahivatal épületéhez hasonlóan emeletes lesz, melynek földszintje irodahelyiségül, emelete pedig tisztti lakásul fog használtatni. E diszes épület mellé később nagy raktárépületet fognak emelni. Mihelyt a miniszteri jóváhagyás megérkezik, azonnal hozzáfognak az épitkezéshez.

— **A tisztességtelen verseny** leküzdésének kérdését tudvalevőleg már hosszabb idő óta tanulmányozzák a kereskedelemügyi minisztériumban, Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter azonban ujabban arra a meggyőződésre jutott, hogy a tisztességtelen verseny leküzdésére kivételes törvény nem szükséges és hogy a kereskedelmi törvény általános reformja keretében lehetséges lesz a bajokat orvosolni a nélkül, hogy a kereskedelmi és ipari szabadság korlátoztatnék.

— **Sárosi Paula nyilatkozik.** Medve Miklós, a szerencsétlen fiatalember ügye mindegyre nagyobb érdeklődést kelt az egész országban. Egymást érik a nyilatkozatok a lapokban, melyeknek legnagyobb része a Medve-családtól ered s a melyekben megrágalmaznak s sulyosan kompromittálnak egy fiatal tisztességes leányt, Sárosi Paulát, kinek szereplése az egész ügyben csak részvétre érdemes.

Sárosi Paula — most, hogy ártatlanul oly csufosan meghurczolták — szintén megszólal. Egyik délutáni fővárosi lapban nyilatkozatot tesz közzé.

A nyilatkozatban — mint fővárosi tudósitónk sürgönyzi — Sárosi Paula elmondja: hogy **Medve Miklóst családja kitaszitotta, még a zsebpénzt is megvonta tőle, ugy hogy hónapokon át megosztotta vőlegényével keresményét** s igy tartotta fenn magát Medve Miklós. Kölcsönt akart felvenni Medve Miklós, de ő nem engedte, inkább megosztotta vele keresményét. A Medve-család azt állitja, hogy ő egy zsaroló szövetkezetnek eszköze volt. A Medve-családnak sok mindenhez lehet joga, de ahhoz semmiesetre sem, hogy pellengérre állitson, meghurczoljon egy tisztességes leányt, kinek más büne nincs, mint hogy fiukat igazán szereti".

Ime tehát az áldatlan harczba beleszól maga az egyik szereplő —: a méltatlanul meghurczolt leány. Erélyes hangon utasitja vissza a vádakat, gyanusitásokat, melyekkel illették s ország-világnak kikiáltja: rágalom mindaz, mit ellenem irnak, nem igaz, hogy a Medve család nem ellenezte házasságunkat, hiszen épen emiatt üzte el családja s én voltam az, ki megmentettem attól, hogy szégyent, becstelenséget hozzon családjára, — azzal hogy megosztottam vele keresményemet s igy megakadályoztam, hogy pénzszerzés ürügye alatt megbecstelenitő s a család tiszta, jóhirnevét beszennyező dolgot kövessen el.

A kik ösmerték, ösmerik ennek a szerelmi viszonynak előzményeit, fejleményeit, jól tudják, hogy az a fiatal leány milyen áldozatokat hozott. Tudja Debreczenben mindenki, hogy Medve Miklóst a leány, — kit a fiu el is jegyzett s a kinek jegygyürüjét is hordta, igy jogosan is tekinthette magát menyasszonyának — tartotta pénzzel hónapokig. Nem érdekből, nem haszonlesésből tette azt, hanem önzetlen, igaz szerelemből. És — csodálatos — ilyen előzmények után, melyekről bizonyára a Medve-családnak is van tudomása, megrágalmaznak egy tisztességes leányt.

Nyilatkozni, vádaskodni, az igazságot kerülni nem nehéz. Sokkal nehezebb sok embernek makacsságát, előitéleteit legyőzni, s engedni, hogy fiuk boldog lehessen, ehelyett azonban minden eszközt felhasználnak, hogy a szerencsétlen fiut — ideggyógyintézetbe vigyék, — mivel az apa nyilatkozata szerint: „a házasságot ellenzem, mert fiamat idegbajánál fogva nem tartom képesnek akaratának szabad elhatározására."

Elmebajos tehát a szerencsétlen ifju, — mert Sárosi Paula szinésznőt akarja feleségül venni.

— **Honvédeink a nagygyakorlaton.** A debreczeni 3. honvéd gyalogezred szerdán hajnalban érkezett vasuton Kaál-Kápolnára, ahonnan rövid pihenés után gyalog folytatta menetét. Az égető nap meg az éjszakai törődés okozta, hogy utközben igen sokan kidőltek. Délután 5 óra körül járhatott az idő, mikor Karácsondra — egy hevesmegyei kisebb faluba megérkeztek, ahol az ezred egyik fele megpihent, mig a másik fele a szomszédos Adács faluban keresett éjjeli szállást. Csütörtökön már Csányban volt az egész ezred. Csány és Adács! Ha hadfiaink tudnának, dicshimnuszokat zengenének rólatok! Most, mikor már Pesthez közel járnak, elszomorkodva gondolnak vissza a csányi meg adácsi, a barátságos hevesi népre. Már Jász-Felső-Szentgyörgy, a hol pénteken táboroztak, nem rokonszenvez annyira a harcz derék fiaival, vagy talán inkább üzletemberek, de elég az hozzá, hogy éjjeli harcz után — mert az éjjelt sátrak alatt a falu melletti legelőn töltötték — örömmel forditottak hátat a falunak. Honvédeink most Szentmárton-Kátán vannak, a szombat és vasárnapot ott töltik s nagyon meg vannak elégedve az ottani viszonyokkal. A legénység eddigelé a legjobb kondiczióban van, daczára a naponkénti teljes felszereléssel való 16—20 klmnyi meneteknek és a

---

amaz axiomát, hogy élet nélkül nincs halál: — az, az uram nem érdemel mást kaczajnál. Ez legyen halotti dalom. Környezetem pedig az a sok száraz koszoru, a mely a szinpad forró légköréből került hozzám...

Ez válaszom. Legyen nyugodt. Az eredménynyel meg lehet ön elégedve. Hálás tanitvány voltam, a kinek csak egy hibája volt, az: hogy elfelejtett jutalmazni.

Isten Önnel!

J. Berta.

— — — — — — — — — — —

Az a szomoru fiatal ember pedig összehajtotta a levélkét. Ráhajolt a halottra s félresimitá alabástrom homlokáról aranyszőke fürtjeit. Kereste a helyet, a hová halvány ajkainak utolsó csókját tudná elhelyezni.

Olyan szép volt az a márványhomlok s olyan hideg. Közelebb hajolt; ajkai remegtek. Akit élve nem nevezhettek magáénak, milyen boldogság azt birni halála után is!...

Azután hirtelen visszariadt.

Nem, ő nem nyul e halotthoz. Ő bünöst nem csókol meg. E nő bünös volt, szászszorosan az: gyilkos, a ki számára nincs irgalom! Megölt önmagában egy nőt, egy szivet s egy — megtértet. A teremtés remekét semmisité meg kegyetlen kinzásokkal, daczból, gyöngeségből. A női gyarlóság testesült meg benne, az fonnyasztá el, mielőtt megtanult volna — élni.

Indulatosan fordult el onnan. Néhány percznyi töprengés után vigyázva lekoppantá az egyedül égő gyertya kanóczát s föléje tartá azt a két telesirt levélpapirost, két szivbus történetét. A láng nagyot lobbant, kisérteti fénynyel árasztva el a termet s a papir hamuja odaszállt lassan, gyöngéden, kinzó vádként, fájó panasz gyanánt, a halott gyilkos márványhomlokára...

menetközben való fárasztó harczoknak. Hétfőn tovább mennek s az uton elhangzó bakanóták kicsalják házaikból a faluk asszonynépét. S nagyokat nevetnek, mikor megkérdi tőlük valamelyik vidám harczos:

— Ídes hugom! Jól megyünk erre a jövő hétnek?

— **A h.-pályii rablás.** A h.-pályii rablás ügyében, noha hetek óta tart a nyomozás, a tettesek még nem kerültek kézre. A környéken ott van Vráblik főhadnagy és Kimics hadnagy mintegy negyven csendőrrel s éjjel-nappal keresik a tetteseket, de eredménytelenül. A rablók személyleirását a károsok bemondása alapján ösmeri a csendőrség s a környék lakossága és mindennap több oldalról értesitik a csendőröket, hogy itt is, ott is, némelykor öt helyen — látták a körözötteket. A napokban elfogtak egy csavargót, kinek személyleirása ráillik az egyik rablóra. Az elfogott saját bevallása szerint két év óta az erdőségekben lakik s koldulásból, lopásból tartotta fenn magát. Hogy részese volt a rablásnak, a további nyomozat deriti ki. A főbünös, a vezető személyleirása után a csendőrség megállapitotta, hogy ez nem más, mint egy gálospetrii veszedelmes ember, kinek több izben volt már összeütközése a törvénynyel. Ezt az embert kutatják mindenfelé az egész országban, de nem tudnak nyomára akadni — eltünt. Számos terhelő adat s bizonyiték van a csendőrség birtokában ez ellen, de hasztalan, mert nem találják. Ha ezt az embert sikerül kézrekeriteni, akkor — ugy gondolják — a hosszas s fáradtságos viszgálatnak meglesz az eredménye.

— **Egy üdvös mozgalom eredménye.** Pozsonyban a napokban tartottak kongresszust a kereskedelmi alkalmazottak. Ötvenegy egyesület és testület, közte öt kamara és tizenkét főnöki testület vett részt a kongresszuson, a mi azt bizonyitja, hogy az egyesülés eszméje már is meghozta a maga üdvös eredményét. Debreczenből Szántó Sámuel dr., kereskedelmi akadémiai tanár jelent meg a kongresszuson, hol is kivévén részét a munkából. A kongresszuson Schulpe György és Zerkovis Emil elnököltek, a miniszteriumot pedig Csury Jenő dr. titkár képviselte. Az ülésen a nyugdij ügy tárgyában, a vasárnapi munkaszünet fejlesztése, a záróra szabályozása, a kamarai képviseltetés, az alkalmazottak menhelye, az országos helyeszközlés szervezése érdekében tett intézkedések részletes fölsorolása és a közeljövőben követendő eljárás megvilágitása minden oldalról nagy tetszéssel találkozott. A kongresszus jövő ülését Nagy-Kanizsán tartja.

— **Uj tanitó.** A helybeli gör. kath. iskolához a vasárnap megejtett választás alkalmával több pályázó közül Dani Mihály ifju tanitó választatott meg, aki eddig Nyir Bélteken müködött.

— **A csendőrség figyelmébe.** Sok panaszra adott már okot az a visszás helyzet, hogy a kávéházak, szállók és vendéglős személyzetének közvetitését még mindig ügynökök végezik és óriási közvetitési dijakat követelnek a nyomasztó helyzetbe jutott pinczérektől. E bajon akart segiteni a budapesti munkaközvetitő intézet, midőn felkérte az Aradon szeptember 12-én tartandó magyar vendéglősök ötödik kongresszusának elnökét, hogy a kongresszuson ismertesse az intézetet és inditványozza, hogy a hazai kávések, vendéglősök és szállodatulajdonosok már a saját érdekükben is az intézethez forduljanak a személyzetért. Ez már a saját érdekükben is felette kivánatos az illetőknek, mert ezek az ügynökök többnyire nőszemélyek közvetitésével is foglalkoznak. Gyakran fordul elő, hogy egyik-másik jóarczu leányt félkeresetre kisebb vidéki korcsmákba, vagy kávéházba szállitják, hol aztán erkölcsileg teljesen elzüllenek. Az ilyen közvetités busás hasznot hoz nekik és épen azért tisztességes cselédek elhelyezésével nem is igen foglalkoznak. Igen jól tenné a csendőrség, ha országszerte nyomozatot inditana e tárgyban, miáltal sok nőt menthetne meg az erkölcsi elromlástól s a gyüjtött adatokat pedig az országos csendőrparancsnoksághoz küldené fel, azon czélból, hogy az ez adatokat a belügyminiszterhez juttatná az ily visszaélések megszüntetése végett, mert ilyen dolgok kisebb-nagyobb mértékben minden városban előfordulnak és igen sok büneset, mely még felderitetlen, juthatna tudomására a csendőrségnek e züllésbe került nők utján.

— **Az EMKE kávéházat**, mely modern berendezésével a legmagasabb igényeket is kielégiteni képes, ajánljuk t. olvasóink jóindulatába.

— **Nietzshe halála.** Nitzsche Frigyes német filozófusi, aki több év óta élő halott volt már, szombaton elhunyt Weimarban. Nietzsche a fékteten individualizmus hirdetője volt, annak az individualizmusnak azonban, a mely a mindennapiság fölé emelkedve, uj czélokat tüz ki az emberiségnek. Pályája kezdetén szenvedélyes előharczosa volt a Wagner-féle zenének, később elvált a nagy német zeneköltőtől. Nietzsche tömérdek filozófiai müvet irt. 1889-ben elborult elmével a jenai tébolydába került, majd nővére vette magához s haláláig hiven ápolta.

— **Tüz Szoboszlón.** H.-Szoboszlón Szabó Lajos udvarán tüz ütött ki, mely az épület nagyrészét elhamvasztotta. A tüz gondatlanságból keletkezett.

— **Hazatérés a fenyvesekből.** Hogy a fürdőidény már végefelé jár, mutatja az, hogy kezdenek utczáink népesedni a különböző fürdőkből, nyaraló helyekről hazatértekkel, s igy némelyikén ösmerőseinknek örömmel tapasztaljuk a fürdőzés jó hatását. Lélekben, testben felfrissülve, megerősödve tértek ők vissza, bizonyságot téve egy-egy fürdőhely hasznosságáról. Ilyen a többek közt Iglófüred, a kitünő, hazafias érzelmü Szepes-Igló határában, fél órányira a várostól, omnibus és bérkocsi közlekedéssel, az indóháztól gyönyörü, tiszta fenyvesekkel boritott bérczektől övezve, pompás vizzel, kitünő, balzsamos, idegerősitő levegővel, kilométerekre terjedő egyenes-árnyas sétánynyal, hidegviz s fenyőfürdő berendezéssel. Massage s villanyozással. Fürdőorvos dr. Neubauer Lajos. E kies helyet a legjobb lekkiismerettel ajánhatjuk mindenkinek.

— **Dr. Uy Kálmán orvos** a hat heti külföldi tanulmányutjából hazaérkezvén, — orvosi gyakorlatát ujra megkezdte a Kossuth utcza 45. sz. lakásán.

— **Ál földbirtokos.** Schwarcz Vilmos tetétleni lakos terménykereskedéssel foglalkozik. A napokban a terménykereskedőhöz beállitott egy elegánsan öltözött ur, ki Gáll Zsigmond földesi földbirtokosnak mondotta magát. A földbirtokos ur előadta, hogy 300 mázsa buzát szeretne eladni. Az üzletet csakhamar megkötötték s ekkor a földbirtokos ur 100 frt előleget kért, mit Schwarcz készséggel adott is. Tegnapelőtt Schwarcz Földesen járt s érdeklődött a földbirtokos ur után. Fölvilágositották, hogy szélhámos kezébe került, mert olyan nevü egyén nincs Földesen. A becsapott terménykereskedő jelentést tett a csendőrségnek.

x **Mindenki tudja**, hogy egy okos asszony soha sem pazarló, de azt is, hogy egy okos asszony soha sem sajnálja filléreit, mikor egy elismert jóságu áruért valamivel többet kell fizetnie, mint egy értéktelenért, egy rosszért. Egy okos asszony például soha sem fog más szappant vásárolni, mint a hires *Doering-szappant a bagolylyal*, mert tudja, hogy azzal szépségét és bőre üdeségét megtartja és hogy ebben a legjobbat kapja, mit a szappanfélék nyujtanak és hogy mégis olcsón szerezheti be. *Doering-szappan a bagolylyal* legyen mindenkinek a toillette-szappanja! Ára mindenütt 60 fillér. Főraktár: A. Motsch & Co Bécs, X.

x **A ki olcsón akar venni** bőrből pénz, szivar- és dohánytárczát, sakk, dominó, sétabot, valódi ezüst és ébenfából dohányzó készleteket, esernyőt önmüködő zárral, valamint mindennemü dohányzó eszközöket, — tajtékpipák, szipkák, szárak rendkivül nagy választékban kaphatók *Schwartz* Dániel dohányzó-eszköz különlegességi üzletében a Bika alatt.

Képes levelező-lapok legujabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr" eredeti táviratai. —

Szerencsétlenség egy hadgyakorlaton.

Budapest, aug. 28. Belgiumból nagy katonai szerencsétlenség hirét hozza a távirat. A hadgyakorlaton a dzsidások s a testőrök hadteste nem hallotta az „állj" vezényszót — összeütközött. Az összeütközésnek halálos következménye volt. Három katonát átszurtak, egynek lábát törték.

Öngyilkos takarékpénztári tisztviselő.

Budapest, augusztus 28. Jób Károlynak, az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár helyettes vezérigazgatójának fia, ki ugyanennek az intézetnek tisztviselője volt, az utóbbi időben az ivásnak adta magát. Ma reggel — az egész éjet átlumpolva — hazajött, mámoros fővel felment a negyedik emeletre s leugrott. Szülei a második emeleten laktak. A házmester találta meg a szerencsétlen fiatalembert, ki már halott volt.

Vasuti szerencsétlenség.

London, aug. 28. Salisburytól 15 mértföldnyire egy személyszállitó vonat egy hidról lezuhant. Öt ember nyomban meghalt, husz sulyosan megsebesült, köztük nyolcz halálos sérüléseket szenvedett.

KÖZGAZDASÁG.

—

A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzései.

Debreczen, augusztus 28.

Piaczi árak 50 kgr.-ként koronákban:

Buza	uj. veres minőség	77	. . .	6.60 — 6.80
„	„ „	78	. . .	6.75 — 6.90
„	„ „	79	. . .	6.85 — 7.—
„	„ „	80	. . .	6.95 — 7.05
„	sárga „	78	. . .	6.65 — 6.80
„	„ „	79	. . .	6.80 — 6.95
„	„ „	80	. . .	6.90 — 7.00
Rozs	uj „	71/72	. . .	5.90 — 6.00
„	„ „	72/74	. . .	6.00 — 6.05
Árpa	„			5.15 — 5.30
„	(jobb)			5.70 — 6.—
Zab	. . . . .			5.00 — 5.10
Tengeri	. . . . .			6.10 — 6.20

Mézes hetek.

Irta: **Gál Zoltán.**

Személyek: Feleség.
Férj.
Anyós.
Szobaczicczus.

(Elegánsan butorozott ebédlő. Az asztal két személyre teritve. Ö nagysága idegesen sétál alá s fel.)

— Istenem, istenem mért is nem jön Pali? Félegy lesz mindjárt s a hivatalból délben jön ki. Az ebéd kész van, csak hozzá kellene ülni.

(Kikiált az ajtón): Erzsi!

(A szobaleány bejön.)

— Nézze meg, nem jön-e az ur? De siessen!

(Szobalány el.)

— Óh, már is elmaradoz. Mi lesz velem később, ha ez igy folytatódik. Igazuk is volt barátnőimnek, hogy a férjhezmenéssel elvesztünk mindent, mi lánykorunkban örömet szerzett. De én ezek helyett uj, más élvezeteket vártam. Hiszen ugy szeretem az én kis uramat.

Szobaleány. (Beljön.) Most kanyarodott be az utczába az ur. Egy sürün befátyolozott hölggyel jött, de a mint a szeglethez értek, elváltak. A hölgy, ugy láttam szeretett volna jönni még. (El.)

*

(A férj bejön, megcsókolja felesége ajkát és homlokát, aztán szórakozottan leül.)

Feleség. Volt sok dolguk ma a hivatalban?

Férj. Igen.

Feleség. Elvégeztek mindent?

Férj. Nem.

Feleség, De csak nem lesz baj a dologból?

Férj. Nem. Dehogy!

Feleség. De nem értem ezt a dolgot. Mindenre csak igennel, vagy nemmel felel. Mi baja?

Férj. Eh, semmi. Az uton gondolkoztam sok mindenféléről s azért vagyok ily szórakozott.

(Behozzák a levest. Férj vesz belőle pár kanállal; enni kezd, de az első kanál után abbahagyja.

Feleség. Miért nem eszik?

Férj. Tudja Isten, nincs ma étvágyam.

Feleség. Hisz nem is reggelizett; lehetetlen, hogy ne legyen éhes.

Férj. Aztán meg valami különös ize is van ennek a levesnek. Én nem tudom, miért, tegnap sokkal jobban esett.

Feleség. (Leteszi kanalát s zivatart jósló arczczal kezd beszélni.) Már pedig a tegnapi levest is én főztem, épen ugy, mint a mait. És azt mondja, hogy nem jó. Hát már főzni sem tudok.

Férj. De kedvesem, én csak azt mondtam, hogy nekem nem izlik a leves.

Feleség. Csak ismételje sértéseit! Mintha nem mindegy volna az nekem! Oh, hogy ide kellett jutnom! Már az első hónapokban! Ugy-e mikor előttem térdepelt, hogy igérte, milyen derék jó férj lesz, mennyi kedves apróságról szőtt előttem boldogitó terveket. A teljesitésükre persze nem gondol. Még a hivatalból sem jön haza rendesen. Most csak egy félórát késik, majd egy órát, aztán estenként is kimarad.

Férj. (Mosolyog s engesztelő hangon beszél.) De hiszen most is egyenesen az irodából jöttem, csak egy kis dolgom akadt utközben.

Feleség. Mi dolga volt?

Férj. Eh, csekélység, ugy sem érdeli magát.

Feleség. De igen, engem érdekel minden, a mi magával történik.

Férj. (Láthatólag kellemetlenül esik neki a faggatás s keresi a kibuvót). A dohánytőzsdébe mentem be, s ott egy régi jó pajtásommal találkoztam; együtt jártunk valamikor iskolába. Vele beszélgettem.

Feleség. (Szurósan nézi urát s villámló pillantásokat vet rá). Ugy, hát már az igazat sem mondja meg? Hát az a hölgy ki volt, kitől a szegleten elvált?

Férj. (Megütődve néz feleségére.) Miféle hölgy?

Feleség. Ugyan ne tettesse magát, hiszen láttam.

Férj. No igen, hát sétáltam vele, de nevét nem mondhatom meg.

Feleség. Pedig biztosan szép, fiatal, csinos hölgy lehetett, a fátyol sokat engedett látni. Hiszen ez kell magának. A felesége hadd maradjon otthon, hadd várja az urát, ha ugyan hazajön. A nevét akarom tudni annak a nőnek.

Férj. Azt nem mondom meg.

Feleség. Nem mondja meg?

Férj: Nem! Tiltja becsületszavam. Erre csak maga is ad valamit.

Feleség: Semmit; ezt rég ismeri mindenki. A legkönnyebb és legegyszerübb kibuvó. Majd ezentul ha vallatni fognak egy rabot, az is azt mondja a vizsgálóbirónak, hogy becsületszava tiltja a vallást. Hahaha! Ily könnyen nem hagyom abba a dolgot. A nevet, uram, vagy csomagolok s megyek haza.

Férj: De csak nem követi el ezt a bolondságot ily semmiségért?

Feleség: Már meg bolond is vagyok! Óh hogy ezt is meg kellett érnem, És semmiségért Hát semmi az, ha a férj nem törődik fiatal feleségével, hagyja otthon elepedni, ő maga meg az alatt szerelmi viszonyokat sző — bizonyára kétes jellemü s existenciáju hölgyekkel.

(Hevesen sirni kezd, előbb csak csendesen, aztán mikor látja, hogy férje egész nyugodtan ujságot vesz a kezébe, hangosan kezd zokogni az ablak mellett. E közben nesztelenül megnyilik az ajtó s belép a nő anyja.)

Anyós: De mi ez gyermekeim?

(Férj és feleség egyszerre odafordulnak s az utóbbi arczán meglepetés, a férjén bosszankodás látszik.)

Feleség: Óh mama, nagyon boldogtalan vagyok!

Anyós: De hát mi történt itt?

Férj: Ez volt az egész. (Elmondja a történteket.) Makacskodott s én nem mondhattam meg neki annak a nőnek a nevét. Anyám tudja miért?

Anyós: No hiszen ez szép história, mondhatom. Hahaha! A kivel a te kis urad sétált, az egy olyan asszony volt, a ki bizonyos dolgokban jóslásokat tehet, mikre a te urad kiváncsi. Az, lányom, tudós asszony volt. Férjed nem akarta, hogy ebéd idején jöjjön, hanem ebéd utánra rendelte ide. Azért volt olyan izgatott. Én is láttam vele jönni, azt hittem egyenesen ide jönnek, elmentem Klotildékhoz s most jöttem ide, hogy meglepjelek benneteket. S ime, mit látok! No hamar, legyen vége a gyermekeskedésnek.

(A feleség elpirul, szörnyen restelli a dolgot, félve néz férjére s ismét sirni kezd. Lassan, alig észrevehetőleg peregnek égő szemeiből bájos arczára a könyek, miket boldogan csókol le onnan ölelő férje. Anyjuk mosolyogva áll mellettük.)

Anyós: Igy már jól van! Lám csak! De mit látok, ti még nem is ebédeltetek.

Férj: Nem, pedig én nagyon éhes vagyok! (Kikiált): Erzsi, melegitse fel azt a levest! Ah, hiszen ez pompás! Ilyet még alig ettem valaha. Látszik, hogy az én kis feleségem főzte. Aztán máskor lehet belőle többet is főzni, ugy-e kedvesem?

Feleség: Ah, mily boldog vagyok!

*

Szobalány (egyedül): No még ilyet sem hallottam. Hogy anyós ily kedves vendég legyen s igy meg tudjon változtatni mindent.

Már megint hivnak. (Bemegy és edényekkel kezében visszajön. (Hüh, milyen keveset hagytak! Az ur még azt mondta, hogy kevés volt a leves. A nagysága meg olyan furcsán mosolygott rá. Vajjon mi lehet az oka? Most meg egy asszonynyal beszélget a nagysága. Az ur kérdezgetett sokat attól az asszonytól. Ugy repesett az arcza az örömtől, s mikor elment az az asszony, észnélkül csókolgatta feleségét. Vajjon, mi lehet ezeknek az oka?

(Anyós szava hallatszik):

— Aztán gyerekek, majd két hónap mulva keresztelőzünk. Isten veletek!

Szobalány: Most már értek mindent, mindent.

(Függöny.)

TÖRVÉNYSZÉK.

Három tolvaj. Három rendbeli tolvajlási ügyben tartott végtárgyalást a helybeli kir. törvényszék e hó 24-én Baróthy Béla kir. törvényszéki biró elnöklése mellett.

Az egyik tolvaj egy gyerekleány, ki még csak deczember negyedikén tölti be élete 14-ik évét. Itt született Debreczenben s itt szivta magába a tudományokat, melyek igen csekély mértékben csuroghattak elméje kaptárába, mert még az „enyim, tied“ fogalmával sem volt teljesen ismerős.

Ez évi julius 7-én nagy tettre határozta el magát a kalandos természetü leány. A velök egy udvaron lakó Major Gáborné bezárt lakásába behatolt és a komótból nyolczvannégy forintot eltolvajlott.

Ekkor kapta magát, elutazott Győrbe, Budapestre s más nagyobb városokba. Majd julius 11-én ismét visszatért s a már előre figyelmeztetett rendőrség a vasutnál elfogta. Ekkor már a 84 forintból csak 11 frt és 7 krajczár volt nála. A többit utazása közben elköltötte.

A főtárgyaláson konokul viselkedett a romlott természetü leány. — Hiába beszéltek hozzá, egyetlen kérdésre sem felelt.

De ezzel nem segitett a sorsán, mert a bebizonyult tolvajlásért két hónapi fogházra itélte a törvényszék.

*

A másik tolvaj egy 17 éves rovott-életü suhancz, aki Mikepércsen látta meg e világot. Botos (Bocsányi) Károly a becsületes neve.

Ez a romlottlelkü suhancz a f. év julius 16-án esteli félhét órakor észrevétlenül beosont a dr. Csikos orvos nyitvahagyott konyhájába s ott a szakácsné ládájából két tárczát kivett, melyben összesen 32 forint 90 krajczár volt, meg egy gyürü.

A tolvajt azonban ott a helyszinen rajtakapták a gonosztetten s a törvényszék, miután tettes a lopást beismerte, elitélte hat hónapi börtönre.

*

A harmadik tolvajt Máté-Szalka nevezheti tulajdonának, mert ezelőtt 18 évvel ott született. Bizonyára nem dicsekedhetik ezzel az a kis mezőváros, mert Ónodi (Szepesi) István már korán a bün utjára tért. Többizben volt büntetve lopás miatt, de veszekedett természetéből nem tudta kiformálni a büntetés.

Ez év elején történt, hogy Bőr János uram utazni akarván, kereste nagy téli bundáját, hogy felvegye, de a legszorgosabb keresés ellenére sem találta meg.

Idő teltével megtudta, hogy az ő drága bundáját Ónodi árulgatta H.-Hadházon. Jelentést tett erről a rendőrségnek s a tolvaj legény csakhamar a hatóság kezébe került.

A törvényszék a már többször büntetett tolvajt tiz hónapi börtönre itélte.

Az itéletbe mind a három tolvaj belenyugodott s igy az azonnal jogerős lett.

Modern házastársak.

Igen mulatságos jelenet játszódott le a napokban egy londoni rendőrfőnök előtt, a hol Pooley asszony azzal vádolta az urát, hogy le akarta dobni a lépcsőkön. A tárgyalás alkalmával a következő párbeszéd folyt le a férj és feleség között:

A férj: Hát nem huztad ki a dugót a fürdőkádból, hogy fürdésemben megakadályozzál?

Az asszony: Igen kihuztam, de miért? Mert te megakadályoztál abban, hogy a fürdőhöz vizet melegitsek. Egyébként nem esett volna nehezedre, ha a dugót magad huztad volna ki.

A férj: Hogy huzhattam volna ki, mikor magad ültél a fürdőkádba.

Az asszony: Azt sem tagadom. De an-

nak is te vagy az oka. Ilyen szokása van az én uramnak.

A férj (a bíróhoz): Biró ur, ki kell jelentenem, hogy soha sem volt szándékomban feleségemet a lépcsőn ledobni. Ha ledobtam volna, miért nem gorult le a lépcsőkről?

Az asszony (hősiesen): Mert az ingedbe fogódzkodtam. Derültség a hallgatóság körében. Kikérem magamnak, hogy azt állitsa, mintha nem kapaszkodtam volna az ingébe. (Ujabb derültség.) Az asszony erre izgatottan fordult a közönség felé: E fölött nincs nevetni való.

A férj (a bíróhoz): Ne hallgasson rá, biró ur. Válni akarok az asszonytól.

Az asszony (félbeszakitja): Soha: Időről-időre teljes boldogságban élünk mégis. Az utolsó hónapban is három boldog hetet töltöttünk egymással. (Derültség.) Három boldog hetet. (Dühösen a közönség felé kiált): Három mézédes hetet.

A biró salamoni itélete végül ugy szólt, hogy a házasfelek 120—120 korona bánatpénzt helyeznek el a rendőrségnél a czélból, hogy a házibékét hat hónapig nem fogják megzavarni.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **A kinai könyvnyomtatás kora** Elvitázhatatlan tény, hogy a kinaiak már Gutenberg előtt ismerték a könyvnyomtatás, csak az volt kétséges, hogy ezt szétszedhető betükkel eszközölték-e vagy pedig a kinai tipusokat előbb viasztáblákra nyomták s arról huzták le a másolatokat. Most azonban egy régi kinai szöveget fedeztek fel, mely felvilágosit a dolog felől. Vishing nevü kinai ember a IX. században apró fadarabkák végére metszette a kinai irásjegyeket s ezeket a fadarabkákat viaszszal bevont táblára szurkálta egymásmellé, azután a viaszt valami szerrel megkeményitette, hogy a fadarabkák szilárdan álljanak. Azután pepig a tipusokat fekete, vagy más szinü festékkel bekenvén, könyvet nyomtatott vele. Majd a fabetük helyett anyagból formált finom apró betüket készitett, melyeket tüzben megkeményitett. Ez anyagtipusok egész 1280-ig divatoztak, az érczbetüket csak a tizenhatodik század vége felé használták. Japánban azonban már a VIII. században használtak szétszedhető érczbetüket. Érdekes, hogy a szétszedhető betükkel való nyomás Kinában soha sem vergődhetett nagy jelentőségre, mindig tulnyomólag falapokat használtak (melyekbe a betüket bemetszették). Ezt azonban már Krisztus után 593-ban ismertek. Európában az első falapos 1423-ból származik. Kina tehát teljes ezer esztendővel megelőzött bennünket, de a szétszedhető betükkel is 350 évvel előzte meg Vishing Gutenberget.

* **A hőség Amerikában.** Newyorki táviratok szerint a kánikula Észak Amerikában nemhogy alábbhagyott volna, de a gyilkos hőség még egyre nagyobb lesz. A városok lakói rettenetesen szenvednek. Csak New-Yorkban mult szombaton és vasárnap hetvennyolcz ember halt meg napszurástól. A mentők már nem győzik a maguk kocsijain szállitani azokat az embereket, kik a hőségtől az utczán összeesnek, ugy hogy magánfogatokat és bérkocsikat is kellett fogadni, hogy a hőség áldozatait a kórházakba bevihessék.

* **Megvásárolt boldogság.** Legalább is milliomosnak kell lenni az embernek, hogy B. W. Leeds urnak a példáját követhesse. Leeds urat közönségesen a „bádogmágnás" névvel illetik. A volt feleségének öt millió koronát fizetett, hogy elváljon tőle. Julius 31-én fizette ki neki ezt az összeget, augusztus 1-én nyujtotta be a válókeresetet, egy félóra mulva elválasztották a feleségétől. Három nap mulva uj házasságra lépett szive választottjával. A boldogsághoz tehát nem épen olcsó pénzen jutott.

* **Kinai futárok.** Kinában, hol a háboru miatt ugy a vasuti közlekedés, mint t áviratozás a legtöbb helyen megszakadt, a mandarinok és kormányzók egymással futárok segélyével érintkeznek. Az óriási birodalom legnagyobb része különben hirvivőkül ma is kizárólag a futárokra van utalva. A futárok külön osztályt képeznek és hirszolgálatra őket csak akkor alkalmazzák, mikor nehéz hivatásukra magukat már kellőleg trainirozták. A futároknak hosszu utakat pihenés nélkül kell megtenniök és végre annyira viszik, hogy futólépésben több napon át képesek gyalogolni, a nélkül, hogy megállanának. Ruházatokról őket már messziről fel lehet ismerni. Derekukra háromszoros pamut öv van kötve, hegyes sipkát és erős bőr-szandálokat hordanak és hónuk alatt viszik a nagy bőr mappát, amelybe a fontos táviratokat viszik. Igy fölszerelve a kinai futárok egyenletes, de gyors lépésekkel vándorolnak. A kinai harcztéren ezek a futárok most nagy szerepet játszanak.

—

RÖPPENTYÜK.

* **Kellemetlen.** Két öngyilkosjelölt ur közös szobában a halálra készül. Az egyik észreveszi, hogy a másik mielőtt a pisztolyt elsütné, füleit bedugja vattával.

— Mire jó az? — kérdi.

— Tudod, ha közel a fülemhez lövés esik, egy-két napig csilingel utána a fülem és én ezt nem türhetem . . .

* **Ivás közben.** A: Fenékig, fiuk.

B: Tudod-e pajtás, miért kell fenékig inni a bort?

C: Azért, hogy meglássuk a fenekét.

B: Nem. Hanem azért, mert tovább nem lehet.

* **Mintaházasság.** — De ha annyira rajong a házasságért, miért nem házasodik meg kapitány ur?

— Hja, nagyságos asszonyom, a kit szerettem és nőül akartam venni, nem jött hozzám.

— Akkor hát vegyen el olyan leányt, akit viszont az nem vett el, a kibe szerelmes volt és kvittek lesznek.

* **A naiva** — Direktor ur, rég óta ismeri már társulata naiváját?

— Oh uram, hisz már tiz esztendő óta az anyósom.

Laptulajdonos: a **Csokonai-nyomda.**

NYILT-TÉR.

„MARGIT"
GYÓGYFORRÁS
Margitforrás-telep (Bereg-megye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szénsavas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételü vizek fölé emelik. Kitünő hatású **a légutak s tüdő hurutus állapotainál, különösen szivós váladék esetén; tüdővészeseknél, ha vérzésre való hajlandóság van is jelen, a „Margit-viz"** megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást látni tőle **a gyomor és belek hurutos állapotainál,** főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képzelődött sav oka a rossz emésztésnek.

A húgysavas sók lerakodását akadályozván, becses szolgálatot tesz továbbá a **hólyag hurutos** bántalmainál, a **kő- és homokképződés eseteiben,** miért is a **budapesti és bécsi egyetem orvostanárai,** mint az **orvosvilág egyéb előkelőségei** a legszivesebben használják, előnyt adnak a **„Margit"**-forrásnak a hozzá hasonló összetételü gyógyvizek fölött.

Mint ivóviz

kiváló óvószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borviz általános kedveltségnek örvend.

Főraktár:

ÉDESKUTY L. ásványviznagykereskedés
cs. és kir. udvari szállító BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőben.

M. kir. dohányjövedéki központi igazgató ság.

9222/900.
II/a. ü. o. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A m. kir. dohányjövedéki központi igazgatóság, a debreczeni dohánygyár részére szükséges következő gépberendezésekre ezennel nyilvános árlejtést hirdet:

I. Három darab száz m. 2 fütőfelülettel biró és tiz légkörnyomásra szerkesztett szabadalmazott Bánó-féle vizcsöves rendszerü biztonsági gőzkazánra.

II. A debreczeni dohánygyárban levő egy hengeres magas nyomásu gőzgépnek compondálása, vagyis gazdaságosabb üzemüvé tétele czéljából annak egy második géppel és condensátoral való ellátására.

Ezen egész berendezés a vállalkozó által teljes felszereléssel a nevezett dohánygyárba szállitandó és ott üzemképes állapotba felállitandó.

A gépberendezés, szállitás, helyszini szerelés és falazás egyéb részleteire, valamint a helyi viszonyokra vonatkozó közelebbi adatokat az ajánlattevőknek a debreczeni m. kir. dohánygyár igazgatósága fogja megadni.

Szállitási határidő: a megrendelés keltétől számitott négy hó.

Az ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételt boritékban, a következőleg czimezve: „Ajánlat a debreczeni m. kir. dohánygyár gépberendezésére" **1900. évi szeptember hó 10-ének délelőtti tiz óráiig** alulirott igazgatóság segédhivatalában — (Budapest, V., Kálmán-utcza 20. szám, földszint I. ajtó) nyujtandók be, vagy ide postán beküldhetők.

Bánatpénzképen a követelt összár öt %-a készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban valamely m. kir. adóhivatal vagy a budapesti m. kir. állampénztárnál teendő le és az erről szóló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Csakis belföldi czégek pályázhatnak, miért is a czégkivonat az ajánlathoz mellékelendő s kizárólag belföldi anyagokból előállitott belföldi gyártmányok szállitandók.

Ezen feltételektől eltérő vagy elkésetten beérkezett vagy távirati uton tett, vagy oly ajánlatok, a melyekhez a bánatpénz letételét igazoló nyugta nem csatoltatott, vagy melyekhez készpénz mellékeltetett, figyelembe vétetni nem fognak.

A bánatpénz az ajánlat elfogadása után óvadékként tiz %-ra lesz kiegészitendő.

A m. kir. dohányjövedék fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok között szabadon választhasson, vagy a czél elérésére más intézkedéseket is tehessen.

Határozat lehetőleg négy héten belül fog hozatni.

Budapesten, 1900. évi augusztus hó 17-én.

M. kir. dohányjövedéki központi igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

NYILT-TÉR.

Nyilatkozat.

A szolyvai viz kitünő hatásu; vesebajom mellett valódi áldásthozó javulást hozott.

Rácz-Almás, 1899. julius 1.

Kisrákói Lehoczky Dániel,
földbirtokos.

Pártoljuk a hazai ipart!

Első debreczeni fésügyár

Kandia-utcza 15. szám.

Ajánlja a legjobb **ökör- és bivalyszaruból** készitett **fésüiből** dusan berendezett **raktárát** a n. é. közönség szives megtekintésére.

Készit továbbá minden szaruból előállitható tárgyakat a legjutányosab árak mellett.

Ismét eladóknak megfelelő engedmény!

Ugyanitt egy — **a gépkezelésben teljesen jártas** — magyar illetőségü **szakember azonnal alkalmazást nyer.**

Ökör és bivalyszarvak a legmagasabb napi árban megvásároltatnak.

Olcsóbb és tartósabb az öntvényeknél.

Elsőrendü hazai szakerőktől!

Hirdetmény.

A Debreczeni Első Takarékpénztár megkeresésére ezennel közhirré teszem, hogy a nevezett intézetnél előlegkölcsön fedezetére letett következő értékpapirok:

5 darab debreczeni „István" gőzmalmi részvény és

4 darab ér-mihályfalvai keresk. és iparbanki részvény

az **1900. évi augusztus hó 29-én, szerdán d. u. 4 órakor** a nevezett intézet üzleti helyiségében közbenjöttömmel megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Debreczen, 1900. augusztus 27.

Lestyán Adorján,
kir. közjegyző.

A. asszony: „Hol veszi ön az eczetet? A salátája mindig kitünően izlik!"

B. asszony: „Én soha sem veszek kész eczetet, hanem magam készitem azt az ismeretes **„VINACET"** eczeteszencziából vizzel való egyszerű felhigitás utján. Igy mindig friss és jó eczetem van, mig a kész eczet nagyon gyakran romlott vagy nálam elromlik, vagy rosz anyagból van készitve. E mellet sokkal jobban is jövök ki, mert egy liter eczet nekem csak 15 fillérbe kerül. Az eszenciát megkaphatja Ön minden helybeli csemege-, drogua- és gyarmatáru-üzletben, 1/4 literes üvegben **1** korona és 1 literes üvegben **3** koronáért.

De kérje Ön a valódi Vinacet eszenciát!

Debreczenben kapható: **Csanak József** és **Tóth Kálmán** kereskedésében.

GAZDÁK, ÁLLAMFÉRFIAK

megegyeznek abban, hogy Magyarországon az állattenyésztés hanyatlik. Ennek oka kétségtelenül az utóbbi időben elharapódzott állatbetegségekben keresendő, a melyek ellen a gazdák eddig ugyszólván nem tudtak védekezni. E tekintetben

kiszámithatlan jelentősége

van **Somogyi Géza** találmányának, az **állatok emésztését elősegitő pornak,** a mely fokozza az állatok ellentálló képességét **mindenféle betegségek** ellen és elősegiti a hizást.

Somogyi-féle állat-táppor

A 13,652. számu szabadalmazott D. 46. sz. Iparengedélylyel ellátott Somogyi Géza-féle állatok emésztését elősegitő por 56,086. és 36,775. számu törvényes védjegygyel bir és a hivatalos vegyelmezésen kivül elsőrendü **gazdaságok, állatorvosok, gazdasági iskolák, egész község által kipróbálva van**, akik irják, hogy nemcsak **sertéseknél**, de mindenféle állatnál feltünő és bámulatos hatásu, szóval biztos hatásu por; **kétszázezer ember használja, elismeri és dicséri a por csodás hatását**, étvágy, emésztés, hizási szerül is kifizeti magát a por használása. Minden háznál nélkülözhetetlen.

Elismerő levelek vannak még **huszár** és **tüzér** ezredektől is, kik a **lovaknál is óriási** eredménynyel alkalmazták, — egy csomag 18 kr., 1/4 kilós doboz 45 kr., 1/2 kilós doboz 90 kr.

Utasitás minden csomagban.

Kapható:

Geréby Fülöp utódai

füszerkereskedésében, a hol az elismerő levelek megtekinthetők.

CSŐDKIÁRULÁS.

Vb. Balogh Gyula füszerkereskedő csődtömegéhez leltározott áruk, ugymint: **rum, cognac** (üvegenként), **bor** (hordó számra), **thea,** különféle füszeráru, liqueur, festék, ásványviz, mustár, spárga, dugó, szappan, husvéti tojás és czukorka stb. stb. (utóbbiak csak a leltározott tétel alatti mennyiségben) **a Hatvan- és Bethlen-utcza sarkán** levő üzlethelyiségben **folyó augusztus hó 27-ik napjától** kezdődőleg, rövid idő alatt, a csődválasztmány határozat a folytán, a tömeggondnok által, a beszerzési árnál is jóval olcsóbban kiárusittatnak.

Debreczen, 1900. augusztus 24-én.

Csődtömeggondnok.

Legkitünőbb minőségü

Chassellas és Passatutti szőlő.

Legnemesebb faju

Vilmos Kálmán, Sándor czár stb.

körték

s egyéb gyümölcs-különlegességek

kaphatók

Geréby Fülöp utódai

kereskedésében.

Nyomatott a „Csokonai"-nyomdában Debreczenben.